

PREŠOVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

Úrad Prešovského samosprávneho kraja

Materiál do Zastupiteľstva
Prešovského samosprávneho kraja
dňa: 14.12.2020

Číslo poradia:

Schválenie a prijatie strategického dokumentu Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja

Predkladá:

Ing. Alexander Galajda
poverený vedením odboru dopravy

Návrh na uznesenie:

v prílohe

Spracoval:

Ing. Peter Hadbavný
vedúci oddelenia cestnej infraštruktúry

Odporúča:

Mgr. Fabián Novotný
riaditeľ Ú PSK

Prerokované:

Komisia dopravy

V Prešove dňa 30.11.2020

Návrh na uznesenie zo zasadnutia

Zastupiteľstvo Prešovského samosprávneho kraja:

A. Schvaľuje

Strategický dokument Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja.

Dôvodová správa

Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja (ďalej aj „PUM PSK“) je strategicky dokument, ktorý na základe analýz existujúceho stavu a trendov vývoja definuje budúce potreby Prešovského samosprávneho kraja v oblasti dopravnej infraštruktúry pre obdobie 2025, 2030, 2040 a 2050. Predstavuje komplexný strategicky dokument, ktorým sa vymedzujú základné strednodobé a dlhodobé ciele v oblasti rozvoja dopravnej infraštruktúry, stanovujú sa priority rozvoja a identifikujú sa opatrenia a zdroje na ich dosiahnutie.

Na základe Dohody o príležitostnom spoločnom verejnom obstarávaní č. 2017/0104, ktorá bola podpísaná dňa 16.2.2017 medzi Prešovským samosprávnym krajom a Trenčianskym samosprávnym krajom, verejným obstarávateľom pre tento predmet zákazky je Trenčiansky samosprávny kraj. Verejná súťaž na uvedený predmet zákazky bola vyhlásená v Úradnom vestníku EÚ č. 2017/S 119-240045 zo dňa 24.06.2017 a vo Vestníku verejného obstarávania č. 125/2017 dňa 27.06.2017 pod číslom 8792 – MSS. Verejné otváranie ponúk (ostatné) sa uskutočnilo dňa 31.07.2017. Otváranie ponúk (kritériá) sa uskutočnilo dňa 25.09.2017. Dňa 22.12.2017 verejný obstarávateľ zaslal uchádzačom oznámenie o výsledku vyhodnotenia ponúk.

Na základe ukončenia procesu verejného obstarávania a výberu uchádzača bola dňa 06.06.2018 podpísaná Zmluva o dielo č.186/2018/ D SaRR medzi objednávateľom Prešovským samosprávnym krajom a zhotoviteľom spoločnosťou NDCON s.r.o. Dňa 9.6.2018 začala realizácia hlavných aktivít Projektu zo strany objednávateľa. Vypracovanie diela prebiehalo podľa Zmluvy o dielo 18 mesiacov.

PUM PSK je strategický dokument v oblasti dopravy, určený na uspokojovanie potrieb mobility osôb a firiem v mestách, regiónoch a území v rámci samosprávneho kraja a jeho okolia. Jeho účelom je zlepšenie kvality života občanov Prešovského samosprávneho kraja, ktorý zohľadňuje zásady integrácie a participácie.

Strategický dokument PUM PSK je realizovaný z Integrovaného regionálneho operačného programu 2014-2020 (ďalej len „IROP“) v rámci oblasti Doprava, Prioritná os 1. Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, Špecifický cieľ 1.2.1. Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy:

Názov projektu: Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja

Celková výška oprávnených výdavkov:	400 140,00 eur
Spolufinancovanie zo zdrojov EÚ a ŠR (95 %):	380 133,00 eur
Financovanie PSK (5 %)	20 007,00 eur
Nadlimitné výdavky	8 021,24 eur
<hr/>	
Celková výška za zhotovené dielo	408 164,24 eur

V zadávacích dokumentoch sa udávajú ciele spracovania PUM, ktoré spracovateľ berie do úvahy počas celého spracovania diela:

Očakávané ciele PUM:

- aktualizácia reálnych trendov dopravných charakteristík,
- vytvorenie základu pre ďalší územný rozvoj z hľadiska dopravy,
- návrh efektívneho a udržateľného dopravného systému.

Určenie hlavných cieľov spracovania PUM

- Cieľom spracovania PUM musí byť predovšetkým aktualizácia výhľadových dopravných charakteristík, parametrov a služieb Prešovského kraja (ďalej len „Kraj“) s ich priemetom do reálneho návrhu riešenia, ktorý bude zohľadňovať možnosti finančných prostriedkov, vrátane fondov EU. Úlohou PUM je zadefinovanie podmieňujúcej regulácie prípadného ďalšieho územného rozvoja Kraja z hľadiska dopravnej vybavenosti a obslužnosti. Výsledný PUM musí rešpektovať princípy plánovania udržateľnej mobility (v súlade s dokumentom „Metodické pokyny k tvorbe plánov udržateľnej mobility“, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2015) a strategické dokumenty na krajskej, národnej a nadnárodnej úrovni (predovšetkým EÚ). Strategickou časťou diela bude Plán udržateľnej mobility (PUM) s nadväzným strategickým environmentálnym hodnotením (SEA).
- Obstaraním a spracovaním PUM sa taktiež sleduje aktualizácia prognózy dopravy v reálnych ukazovateľoch, ktorá bude základným podkladom pre návrhovú časť jednotlivých módov dopravy. Nedeliteľnou súčasťou PUM bude územný priemet a

definovanie územných požiadaviek na líniové dopravné stavby a dopravné plochy vyplývajúce z návrhu.

- Cieľom PUM je systematizovať problematiku dopravy a udržateľnej mobility vo vzťahu k súvisiacim právnym predpisom, vo vzťahu k aktuálnym celoštátnym, regionálnym a medzinárodným koncepciám rozvoja dopravy a najnovším trendom v danej oblasti s prihliadnutím na potreby a potenciál Kraja.
- Hlavným zámerom dokumentu bude riešenie dopravy na organizačnej, prevádzkovej a infraštruktúrnej úrovni v podobe dôrazu na verejnú osobnú a nemotorovú dopravu a na účinné využitie nových technológií inteligentných dopravných systémov s cieľom zabezpečiť environmentálne a finančne prijateľnú dopravu rešpektujúcu základné princípy udržateľnej mobility.
- Do úvahy sa vezmú aj iné, paralelne prebiehajúce, činnosti v oblasti dopravy, ako napr. výsledky celoštátneho sčítania dopravy z roku 2015, Regionálna integrovaná územná stratégia a tiež schválený Generel dopravnej infraštruktúry Prešovského kraja, schválená Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj s cieľom dosiahnuť synergický efekt. Výsledky a výstupy týchto činností budú k dispozícii v kompletnom materiáli.

Súvisiace strategické dokumenty

Tak ako je uvedené vyššie, budú rešpektované platné strategické materiály, dotýkajúce sa dopravy ak už priamo alebo nepriamo. Tieto materiály budú analyzované v analytickej časti, že by mohli byť rešpektované počas spracovania Plánu udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja.

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) 2001 v znení KURS 2011,
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy do roku 2020,
- Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike,
- Zmeny a doplnky Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja 2009
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 - 2020
- Regionálna integrovaná územná stratégia Prešovského kraja na roky 2014 - 2020
- Generel dopravnej infraštruktúry Prešovského kraja
- Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre Prešovský samosprávny kraj
- Plán dopravnej obslužnosti Prešovského samosprávneho kraja

Takisto budú vzaté do úvahy aj ďalšie materiály v širších kontextoch:

- Medzinárodná úroveň – kontext cezhraničného regiónu,
- Národná úroveň (Konceptia územného rozvoja Slovenska) a
- Regionálna úroveň (Žilinský kraj, Banskobystrický kraj, Košický kraj)

Dokument PUM a jeho časti:

1. Zber údajov
2. Prieskumy
3. Dopravné modelovanie
4. Analýzy
5. Návrhová časť
6. Strategické environmentálne hodnotenie (SEA)
7. Plán implementácie a monitorovania Plánu udržateľnej mobility

Zber údajov, Prieskumy

V časti diela zber údajov ide o vytvorenie obrazu fungovania dopravy na území PSK a trendov vývoja rôznych sektorov dopravy. Pri posudzovaní adekvátnosti a úvah o ďalšom rozvoji – prognózach je nevyhnutná znalosť demografického potenciálu kraja a jeho vývoja.

Údaje o doprave majú popísať organizačné zaistenie jednotlivých komponentov dopravného systému a ich väzby, ďalej potom finančné a základné ekonomické aspekty podložené vierohodnými ekonomickými údajmi.

Údaje o prevádzkovaní dopravy majú na základe dát z minulých období ukázať, ako sa ktorý sektor dopravy objemovo rozvíjal. Do tohto prehľadu patrí tiež otázka nehôd, prípadne iných nepravidielností.

V oblasti údajov o infraštruktúre budú popísané jednotlivé zložky systému dopravnej infraštruktúry kraja, ale tiež je sem zaradená problematika vozových parkov dopravcov.

V časti prieskumy budú popísané dáta získané z prieskumov, odbavovacích systémov, prípadne ďalších zdrojov o pohybe cestujúcich a vozidiel na vybraných miestach kraja.

Veľká časť práce v časti Zber dát a prieskumy je podkladom pre spracovanie dopravného modelu Prešovského samosprávneho kraja.

Prieskum je zameraný na sčítanie intenzity dopravy a doplnujúce výberové anketové dopytovanie cestujúcich cez hranice Prešovského samosprávneho kraja pre všetky relevantné druhy hromadnej dopravy (cestná, autobusová, železničná) zo všetkých významných smerov dochádzky.

Dopravné modelovanie

Pre účely dopravno-strategického dokumentu bol vytvorený nástroj v podobe dopravného modelu. Ide o konvenčný štvorstupňový dopytový dopravný model, ktorý zahŕňa nasledujúce druhy dopravy:

- automobilová doprava (osobná, nákladná),
- verejná hromadná doprava (autobusová, trolejbusová, vlaková),
- cyklistická doprava,
- pešia doprava.

Analýzy

V prvom kroku časti analýzy sú podrobené strategické dokumenty ako na úrovni vlastného kraja, tak aj na úrovni susedných krajov. Tiež strategické dokumenty na národnej a nadnárodnej úrovni môžu vplývať na rozvoj dopravy v Prešovskom kraji.

Analýza územia vo väzbe na dopravu – jej dopyt, infraštruktúru, možnosti a potreby musia byť podrobne preanalyzované. V doprave bude analyzovaný nie len súčasný stav, ale bude nutné si položiť otázku, či trendy, ktoré sú v dopravnom sektore viditeľné, sú žiaduce, zdravé a udržateľné.

Spracovatelia sa budú zaoberať predpokladaným rozvojom v sektoroch, ktoré vytvárajú dopyt po dopravných službách v rôznych sektoroch a tým môžu vytvárať tlak na ďalší rozvoj dopravnej infraštruktúry.

Dôležitou súčasťou analytickej časti sú SWOT analýzy jednotlivých sektorov dopravného systému Prešovského samosprávneho kraja.

Návrhová časť

Pri navrhovaní opatrení sa dbalo na maximalizáciu hospodárnosti a na dosahovanie synergického efektu, výber opatrení z alternatív je založený na kvalitatívnom posúdení. Maximalistický (*do-all*) variant zahŕňa všetky preferované skupiny opatrení a následne je tento variant posúdený dopravným modelom s cieľom ukázať indikatívnu hodnotu jednotlivých indikátorov.

Strategické environmentálne hodnotenie (SEA)

Dôležitou súčasťou PUM PSK je environmentálne hodnotenie (SEA) v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon č. 24/2006 Z. z.“).

V rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie (SEA), v súlade so Zákonom č. 24/2006 Z. z., bol vytvorený priestor pre pripomienkovanie a odporúčania dotknutých orgánov štátnej správy, miest, obcí a širokej verejnosti. Uskutočnilo sa tiež verejné prerokovanie strategického dokumentu PUM PSK (dňa 30.01.2020).

Po uskutočnení verejného prerokovania strategického dokumentu, zapracovaní pripomienok dotknutých subjektov a doplnenia Správy SEA formou Doplnku č. 1 bola Okresným úradom Prešov určená odborne spôsobilá osoba na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie a zároveň na vypracovanie odborného posudku k strategickému dokumentu PUM PSK.

Odborný posudok, ktorý vypracovala Ing. Jana Zajíčková, Žilinská 642/6, 911 01 Trenčína návrh záverečného stanoviska bol vypracovaný na základe predloženej správy o hodnotení strategického dokumentu, návrhovej časti strategického dokumentu, záznamu z verejného prerokovania navrhovaného strategického dokumentu, doručených písomných stanovísk od jednotlivých subjektov procesu posudzovania, doplňujúcich podkladov od obstarávateľa, vyjadrení spracovateľa PUM PSK a spracovateľa správy o hodnotení príslušných právnych predpisov a noriem.

Plán implementácie a monitorovania Plánu udržateľnej mobility

Plán implementácie nadväzuje na návrhovú časť. Mal by ďalej rozšíriť navrhnuté opatrenia do dlhodobého programu aktivít, vrátane identifikácie základných postupových krokov týkajúcich sa opatrení (t. j. špecifické štúdie uskutočniteľnosti, EIA, stavebné povolenie, nákup pozemkov, príprava súťažných podkladov, atď. v prípade investičných akcií), s orientačným načasovaním.

Okrem vlastného plánu postupnej realizácie navrhnutých opatrení sa implementačný plán musí vysporiadať s vyhodnotením prevádzky, údržby a inštitucionálnych/finančných aspektov poskytovania verejných dopravných služieb s cieľom špecifikovať prevádzkové a údržbové (O&M) náklady na sieť infraštruktúry a jej udržateľnosť, z hľadiska technického aj finančného.

Je nanajvýš dôležité, aby sa na zachovala úzka spolupráca medzi zúčastnenými stranami, ktoré sú zodpovedné za dopravnú stratégiu na miestnej, regionálnej a národnej úrovni, s cieľom nájsť maximálnu konzistenciu medzi projektmi a politikami.

Dôležitou časťou je návrh monitoringu a vyhodnocovania plnenia jednotlivých opatrení a ich účinnosti. Pre to budú stanovené indikátory pre napĺňanie opatrení, bude navrhnutý mechanizmus hodnotenia a spätnej väzby pre priebežné skvalitňovanie postupného napĺňania cieľov Plánu udržateľnej mobility.

Plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja bude k dispozícii prostredníctvom webstránky PSK po jeho prijatí Zastupiteľstvom PSK.

S ohľadom na rozsah predkladaného strategického dokumentu je jeho úplné znenie vrátane všetkých častí a príloh k dispozícii na Odbore dopravy Ú PSK. Kontaktná osoba: Ing. Peter Hadbavný, Peter.Hadbavny@vucpo.sk.